

greppa näringen

Medlemsbrev

Du gör skillnad

– nytt resultatkompedium och film om miljöarbetet

På de gårdar som har störst fosforöverskott i marken så minskar överskotten också mest. Det är första gången som Greppa Näringen har kunnat visa ett samband mellan markens fosforklass och minskning av överskott. Ni och vi gör nytta där det behövs som mest! I en ny sammanställning av resultaten på gårdsnivå finns det många guldkorn. Vi har gjort en kort film om era framgångar i miljöarbetet som du hittar på www.greppa.nu och vill du läsa hela resultatkompediumet finns den också att ladda ner från webbplatsen.

Nya sammanställningar av resultaten från rådgivningen visar att regelbunden rådgivning kan halvera överskottet av fosfor. Beräkningar av fosforöverskott har gjorts på 89 mjölkgårdar över i genomsnitt 8,5 år.

– På de mjölkgårdar som har varit med länge i Greppa Näringen och där vi har gjort upprepade rådgivningsbesök kan vi se att fosforöverskotten har halverats. Att den minskande trenden fortsätter och faktiskt förstärks över tid har vi inte sett på detta tydliga sätt tidigare, säger Stina Olofsson, projektledare Greppa Näringen och tillägger:

– Resultaten visar att det tar tid att genomföra stora förändringar och att långsiktiga lösningar behövs för att åstadkomma riktigt bra resultat, så det gäller att vara uthållig i arbetet mot miljömålen!

LÄS MER PÅ SID 3

Energikick för 150 rådgivare på Greppa Näringens konferens

Läs mer sid 2

Ökat internationellt intresse för Greppa Näringen

Läs mer sid 3

Genomgång av rådgivningsunderlag på G

Läs mer sid 4

greppa näringen

Greppa Näringen och de stora utmaningarna

I en turbulent tid med folkomflyttningar, terrorattentat, finanskriser och annat känner jag att det är allt viktigare att arbeta med Greppa Näringen för en uthållig livsmedelsproduktion. Inget är stabilt, men mat behöver vi alltid. Det känns också bra att kunna berätta om det vi gör i lantbruket och i Greppa Näringen för att minska jordbrukets klimatpåverkan, nu i tider av klimattförhandlingar.

I flera län börjar rådgivningen komma igång i det nya landsbygdsprogrammet. Inför den nya starten har vi inte varit passiva. Hösten inleddes med en konferens då rådgivare, representanter för LRF, länsstyrelser och Jordbruksverket fick inspiration inför det fortsatta arbetet. En introduktionskurs för nya rådgivare i november lockade nära 40 deltagare.

Jag har återigen blivit medveten om hur värdefullt det är att vi kan redovisa att vi gör nytta och nya data från Greppa Näringens gårdar visar på positiva miljöeffekter. Vi har gjort en resultatfilm, fått publicitet i media och tagit emot många besök från personer i andra länder som vill höra mer om vårt sätt att arbeta med frivillighet.

Besked kom nyss om att regeringen ska pröva vattenmyndigheternas åtgärdsprogram. En sådan prövning kan komma att påverka programmen och när de träder i kraft. Oberoende av hur det går, ska vi i en kampanj berätta om allt som Greppa Näringen gör för att minska fosforförlusterna. Vi startar med ett "praktiskt råd" om strukturerkalkning och följer upp detta med fler korta handfasta råd om olika åtgärder som kan vara intressanta för dig som lantbrukare.

Stina Olofsson
Projektledare,
Greppa Näringen

Jesper Dagöö, beteendepsykolog, ledde ett pass om hur vi kan bli bättre på att skapa förändring tillsammans.

Konferens gav energikick till rådgivarna

Greppa Näringen står inför en ny period i Landsbygdsprogrammet fram till år 2020 och därför samlade vi Greppa Näringens mest aktiva rådgivare på en konferens i september. 150 rådgivare och medarbetare deltog under dagarna som hade temat "Motivation".

det svenska lantbruket har framöver. Hans budskap var att förändringarna i vår omvärld och klimatet inte bara innebär hot utan också möjligheter för de svenska lantbrukarna. Lantbruket är en del av lösningen!

– Det kändes fantastiskt att få samla så många av våra rådgivare. De bubblade av engagemang, glädje och nya tankar och idéer. Det känns som en riktig rivstart på det nya landsbygdsprogrammet, säger Josefin Kihlberg, kommunikationsansvarig för Greppa Näringen och ansvarig för konferensen.

En av talarna var Johan Kuylentierna, VD för Stockholm Environment Institute som talade om hur utvecklingen i världen ser ut och vilken roll

Hur skapar vi förändring?

Jesper Dagöö är beteendepsykolog och ledde ett pass om hur vi kan bli bättre på att skapa förändring tillsammans. Syftet med passet var att mer av den positiva förändring som ni har kommit på tillsammans med er rådgivare också ska bli genomförd. Med övningar och grupparbeten fick rådgivarna fundera kring beteenden. Jesper lyfte särskilt vikten av uppföljning och återkoppling och att visa ett genuint intresse för er lantbrukares arbete med åtgärderna. Flera rådgivare har återkopplat till oss efter konferensen att de försöker tänka sig in ännu mer i er lantbrukares situation och även lyssna mer på er.

150 rådgivare och medarbetare deltog under dagarna som hade temat "Motivation".

Stort internationellt intresse för Greppa Näringen

Under året har vi haft flera besökare från andra länder som varit intresserade av det arbete vi gör i Greppa Näringen. Bland annat har vi haft norrmän på besök som ville veta mer om vår klimatrådgivning. De planerar nämligen att starta ett liknande koncept i Norge under nästa år.

Från vårt grannland i söder, Danmark, har vi haft besök av en rådgivningsorganisation som är intresserad av att öka det frivilliga åtagandet för landets lantbrukare, framförallt med fokus på vatten.

I både England och på Irland pågår liknande projekt som Greppa Näringen och vi har påbörjat ett samarbete med utbyte av information mellan projekten. Stina Olofsson, projektledare Greppa Näringen blev bland annat inbjuden att berätta om vårt arbete på en konferens på Irland.

Systerprojekt i England leder till renare vatten

Sedan år 2006 finns det ett projekt liknande Greppa Näringen i England. Det heter Catchment Sensitive Farming (CSF) och ger rådgivning till lant-

Foto: Sofie Logardt.

Bob Middleton, projektledare för Catchment Sensitive Farming, CSF, ett projekt, liknande Greppa Näringen, i England.

brukare om hur de kan minska sin påverkan på intilliggande vattendrag. Efter rådgivningen får lantbrukaren möjlighet att söka investeringsstöd för att till exempel bygga tak på rastgårdar eller bygga ut sin stallgödselbrunn. Rådgivningen ger en bonus i ansökningsprocessen och lantbrukaren står för halva kostnaden av rådgivningen själv.

Greppa Näringen och CSF har påbörjat ett utbyte av kunskap under

våren. Projektledaren för CSF, Bob Middleton, kom bland annat till Greppa Näringens stora rådgivarkonferens i september.

Det är spännande att jämföra resultat från våra båda projekt och se om vi kan få idéer till nya arbetssätt. CSF utför till exempel mätningar direkt i vattendragen för att kunna värdera sina resultat och för att lantbrukaren ska se vad arbetet på den egna gården betyder.

FORTSÄTTNING FRÅN SID 1: DU GÖR SKILLNAD

Minskningen i fosforöverskott går inte att direkt översätta till minskat läckage men innebär att lantbruket blir effektivare och att risken för läckage minskar rejält.

Minskat överskott av kväve

Sammanställningarna visar också att kväveöverskottet har minskat på de flesta gårdar som fått rådgivning från Greppa Näringen.

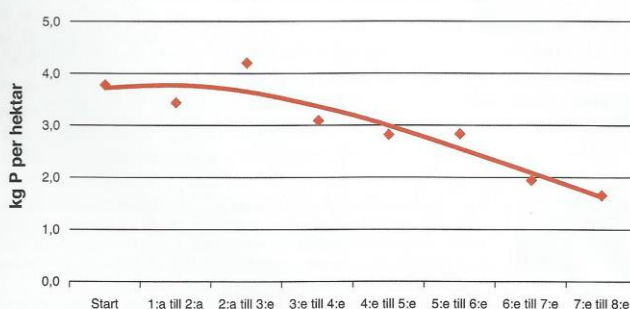
På växtodlingsgårdarna har överskottet minskat med 17 procent, motsvarande 7,5 kilo kväve per hektar. Minskningen beror främst på att bortförseln av kväve med skördeprodukter har ökat samtidigt som det bara har skett en liten ökning av kvävetillförseln.

På grisgårdarna minskade överskottet med 13 procent, motsvarande 13,5 kilo

kväve per hektar. Det främst på grund av ökad bortförsel med försälda skördeprodukter, tillsammans med en mindre införsel av inköpt foder och mineralgödsel. Även mjölkgårdarna har minskat sitt

överskott. De minskade med 6 procent, motsvarande 8,6 kilo kväve per hektar. Det beror främst på mindre tillförsel av kväve till gårdarna via mineralgödsel och inköpt foder.

FOSFORÖVERSKOTT PÅ 89 MJÖLKGÅRDAR 2001–2014

Karl Gustaf Eklund
Södra Kärr 506
38598 Bergkvara

B

Hallå där!

Pernilla Kvarmo, Jordbruksverket, som är ansvarig för Greppa Näringens rådgivarkurser och rådgivningsunderlag sedan 2011.

Pågår det någon utveckling av Greppa Näringens rådgivning?

– Ja, vi har just avslutat ett projekt där vi har sett över innehållet i alla rådgivningar i Greppa Näringen med hjälp av landets rådgivare och i vissa fall även lantbrukare.

Hur ofta görs en utveckling av rådgivningen?

– Vi brukar gå igenom rådgivningarna varje år och fatta ett nytt beslut om innehållet. Men i år har vi gjort en riktigt stor utveckling.

Får lantbrukarna komma med förslag på vad rådgivningen ska handla om?

– Efter rådgivningen frågar vi ett antal lantbrukare om hur nöjda de är. På det sättet får vi en uppfattning om hur rådgivningen tas emot och vad som saknas. Du kan också via din rådgivare föra synpunkter vidare till oss.

När kommer utvecklingen att vara klar?

– Utveckling pågår ständigt! Det som händer nu är att vi ska få allt på plats som handlar om underlag till rådgivningen och hur den ska registreras i våra system.

Hur påverkar det här rådgivningen till lantbrukarna?

– Vi tror och hoppas att det kommer ge tydligare och bättre rådgivning ute på gårdarna. Ett mål i arbetet har varit att förtydliga vad som är viktigast att ta upp under gårdsbesöken. Greppa Näringens tyngdpunkt är och kommer att vara råd som lantbruket och miljön tjänar på!

Vad görs för att hjälpa Greppa Näringens rådgivare att göra ett så bra jobb som möjligt hos lantbrukarna?

– Vi ser till att det finns material för rådgivarna att ta med sig ut på besöken så att de kan förbereda sig ännu bättre. Vi ger också exempel på rådgivningsbrev som de kan titta på när de skriver brev till dig efter rådgivningen. Om du har synpunkter på hur brevet skrivs får du jättegärna säga till mig! Vi ordnar också kurser och träffar för rådgivarna där de kan diskutera erfarenheter och svårigheter som de har stött på. Ibland är kurserna i en sal och ibland är de på distans.

PERNILLA KVARMO

Utbildningsansvarig,
Greppa Näringen

Jag pluggade:

Till markväxtagronom vid SLU
och tog examen 1998

Jag jobbade tidigare som:

HIR-rådgivare på Hushållnings-
sällskapet i Östergötland med
frågor om växtodling och miljö

Jag gillar att: Vara ute i skogen,
gärna myselda på helgen med
familjen, och rida ett par turer
i veckan

*Kolla din
rådgivningsplan
på Mina sidor*

Du får det här brevet eftersom du har varit i kontakt med Greppa Näringen eller fått rådgivning av oss. Om du vill se din rådgivningsplan och vem du har som kontaktperson kan du med hjälp av e-legitimation logga in på Greppa Näringens Mina Sidor via www.greppa.nu. Ring oss gärna om du har några frågor om ditt medlemskap i Greppa Näringen.

Europeiska jordbruksstoden för
landbyggsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Greppas medlemsbrev ges ut två gånger per år. Greppa Näringen ger råd som både lantbrukare och miljö tjänar på. Hos oss får du råd om allt från kvävestrategi, växtskydd, våtmarker till utfodring och energieffektivisering. Nu finns Greppa Näringen på Twitter. Följ @GreppaNyheter och få nyheter om projektet och om lantbrukets miljöfrågor. Du når oss på www.greppa.nu och 0771-573 456.

Ansvarig utgivare: Stina Olofsson, Jordbruksverket. Redaktör: Josefina Kihlberg, LRF

greppa näringen